

Το δίκτυο «Υδροκίνηση»

Μάρκος Νικολάου

ΠΕ 11, Υπεύθυνος ΚΠΕ Φιλιατών

markosn@in.gr

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα μελέτη παρουσιάζεται το Εθνικό Θεματικό Δίκτυο του ΚΠΕ Φιλιατών «Υδροκίνηση».

Γίνεται αναφορά στους λόγους και τις συνθήκες που οδήγησαν στη δημιουργία του δικτύου καθώς και τη σπουδαιότητά του ως κομμάτι της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Παρουσιάζονται οι δράσεις της Παιδαγωγικής Ομάδας του ΚΠΕ Φιλιατών όπως καταγραφή των παλαιών μορφών Υδροκίνησης, ημερίδες και σεμινάρια με κεντρικό θεωρητικό άξονα και συχνές βιωματικές προσεγγίσεις – πεδία δράσεων σε συγκροτήματα Υδροκίνησης σε λειτουργία ή σε αδράνεια.

Επιχειρείται η ανάδειξη των κοινωνικών και οικονομικών πτυχών του θέματος ενώ ταυτόχρονα αναδεικνύεται η σπουδαιότητα του υγρού στοιχείου τόσο στην προβιομηχανική εποχή όσο και στη σύγχρονη ως μοχλός οικονομικής ανάπτυξης.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Δίκτυα Π.Ε.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ : Υδροκίνηση, Νερόμυλοι, Πολιτιστική κληρονομιά, Προβιομηχανική Εποχή, Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, Μνημειακό Απόθεμα, Μυλωνάς.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι νερόμυλοι, τα μαντάνια και οι νεροτριβές με την εισβολή της σύγχρονης τεχνολογίας που οδήγησε σε απραξία αυτές τις μορφές υδροκίνησης και χωρίς την άμυνα από ευαισθησία αλλά και γνώση για την ιδιαιτερότητα τους, αφήνουν κενό στην πολιτιστική - κοινωνική και οικονομική πορεία του λαού μας.

Σε λίγα χρόνια, τα παιδιά θα έχουν δυσκολίες να κατανοήσουν πως έφυγε ο *σποράκης* από το χωράφι και έφτανε ψωμί στο τραπέζι.

Το θέμα της υδροκίνησης, επιλέχθηκε εξαιτίας της μικρής απόστασης του κέντρου μας από συγκροτήματα αξιοποίησης της κίνησης του νερού, (και του μεγάλου αριθμού τέτοιων εγκαταστάσεων, **σύνολο 52 καταγεγραμμένα, επίσημη καταγραφή και φωτογράφιση κτιρίων και τμημάτων ιδιαίτερης σημασίας με ISBN σε αντίστοιχο χάρτη**) στην περιφερειακή ενότητα Θεσπρωτίας.

Η σκοπιμότητα της ίδρυσης του δικτύου είναι η ανταλλαγή παιδαγωγικού και επιστημονικού υλικού μεταξύ των σχολικών μονάδων και των συνεργαζόμενων Κ.Π.Ε. σε ένα κοινό θεματικό πλαίσιο. Αυτό θα επιδιώξουμε μέσω διαδικτύου, αλληλογραφίας αλλά και ανταλλαγή επισκέψεων μεταξύ των σχολείων, με ημερίδες και σεμινάρια σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο μελέτης.

Από την συστηματική προσέγγιση του θέματος έγινε αντιληπτό πως υπάρχει ανάγκη ουσιαστικότερης μελέτης – έρευνας πάνω στην εκμετάλλευση την ροής του νερού σε παλαιότερες μορφές όπως νερόμυλοι και σύγχρονες μορφές υδροηλεκτρικών, που επίσης υπάρχουν σε μικρές αποστάσεις από το Κ.Π.Ε. Φιλιατών .

Η παιδαγωγική ομάδα του Κ.Π.Ε. Φιλιατών από επαφές που είχε τα προηγούμενα έτη με επιστήμονες ειδικούς πάνω στο αντικείμενο (αρχιτέκτονες-μηχανικούς κτλ.) αλλά και την διεθνή τάση για την εκμετάλλευση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας θεωρεί σημαντική για εκπαιδευτικούς λόγους αλλά και κοινωνικούς-οικονομικούς και πολιτιστικούς, την ίδρυση του συγκεκριμένου δικτύου .

Σημαντικός ακόμα λόγος που προέτρεψε για την ίδρυση αυτού του θεματικού εθνικού δικτύου είναι το μεγάλο απόθεμα πολιτιστικής κληρονομιάς στο χώρο της ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ το οποίο πρέπει να αναδειχθεί και να προστατευτεί.

Να γίνουμε πια και γνώστες του Ν. 2039\1998 (προσαρμοσμένος στο νομικό πλαίσιο για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς βάση της σύμβασης της Γρανάδα), αλλά και του Υπ. αριθ.3028 Νόμου «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει την Πολιτιστική Κληρονομιά » και συγκεκριμένα στο ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ – ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ Άρθρο1-2-3 και 6.

Αφορμή να ασχοληθούμε με αυτό το θέμα, ήταν η διαπίστωση πως ένα κομμάτι του λαϊκού μας πολιτισμού, ένα αυθεντικό παραδοσιακό δημιούργημα σιγά σιγά χάνεται

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

- α. Οι νερόμυλοι, νεροτριβές, μαντάνια και το περιβάλλον.
- β. Σύγχρονα μικρά υδροηλεκτρικά και το περιβάλλον.
- γ. Αρχιτεκτονικά στοιχεία και υλικά δόμησης κτισμάτων.
- δ. Γεωγραφική κατανομή ανά περιφέρεια, περιφερειακή ενότητα, δήμο, ποταμό.
- ε. Παραγωγή – Κοινωνία – Οικονομία .
- στ. Η σημασία τους για την διαβίωση ,την τοπική οικονομία και την επικοινωνία.
- ζ. Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.
- η. Εναλλακτικές μορφές τουρισμού, μουσειακό τμήμα, παραδοσιακά κτίσματα, εκμετάλλευση της φυσικής ροής του νερού.
- θ. Τύποι υδροηλεκτρικών σταθμών – περιγραφή τεχνολογίας.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΕΙΝΑΙ:

Κατανόηση της σχέσης ανθρωπογενούς και φυσικού περιβάλλοντος.

Επαφή με κτίσματα που ανήκουν στην πολιτιστική κληρονομία.

Καταγραφή των κτισμάτων αυτών σε τοπικό επίπεδο κατά σχολική μονάδα.

Να γίνουν γνωστές οι λειτουργίες των νερόμυλων για την κάλυψη αναγκών βιωσιμότητας.

Να μάθουν για τους τύπους υδροηλεκτρικών σταθμών και περιγραφή της σύγχρονης τεχνολογίας. Ο βασικός σκοπός του δικτύου είναι η επαφή των επιμορφωμένων ενηλίκων και μαθητών με μορφές εξοικονόμησης ενέργειας παλαιότερες άλλα και σύγχρονες .

Το πλαίσιο μελέτης είναι αρκετά μεγάλο και δίνει επιλογές σε κάθε περιβαλλοντική ομάδα να ασχοληθεί κα να ερευνήσει στοιχεία του ενδιαφέροντος της, της περιοχής της αλλά και να συνδυαστεί με μαθήματα του σχολικού ωρολογίου προγράμματος π.χ. φυσική ,τεχνολογία κτλ.

Η διάρκεια λειτουργίας του δικτύου προτείνεται να είναι τουλάχιστον τριετής (σχολικά έτη 2012-2013 έως και 2014-2015). Έως τώρα δήλωσαν συμμετοχή για την ένταξη στο εθνικό δίκτυο «υδροκίνηση» 91 σχολικές μονάδες και 11 Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης,

Στα πλαίσια των εκπαιδευτικών συμμετοχικών δραστηριοτήτων του δικτύου και μετά από ανταλλαγές απόψεων και ιδεών στελεχών του δικτύου, πραγματοποιήθηκε στις 29/11/2013 έως και 1/12/2013 το σεμινάριο του δικτύου για το σχολικό έτος.

Τα αποτελέσματα έτυχαν θετικών σχολίων τόσο από μέλη της συντονιστικής επιτροπής του δικτύου ΥΔΡΟΚΙΝΗΣΗ όσο και από πολλούς συμμετέχοντες .

Η παιδαγωγική ομάδα του Κ.Π.Ε Φιλιατών μετά από ομόφωνη θέση προχώρησε στο αίτημα για την εκτύπωση – έκδοση των αρχείων του προαναφερόμενου σεμιναρίου σε έντυπη μορφή. Αυτό έγινε για να αποτελέσει ένα ακόμα σκαλοπάτι στη μάθηση ενός αντικειμένου που δεν έχει και υλικό ανάλογο σε σχολικά βιβλία (πρωτοβάθμιας & δευτεροβάθμιας κλίμακας εκπαίδευσης). Πιστεύουμε ότι έτσι θα βοηθήσουμε ποικιλοτρόπως. Το ενδιαφέρον να τονωθεί σε ζητήματα πολιτιστικής κληρονομιάς από απλούς πολίτες αλλά και τοπικούς φορείς – αυτοδιοίκηση και να αποδοθεί τουλάχιστον ο κατάλληλος σεβασμός στα δημιουργήματα των προγόνων μας. Οι εισηγήσεις που είναι καταγεγραμμένες, σε αυτό το *εκπαιδευτικό υλικό*, έχουν αναφορές σε στοιχεία παράξενα και ιδιομορφίες στον Ελληνικό χώρο τόσο στον υπόγειο βλ. Κεφαλονιά όσο και στα ψηλά βουνά βλ. λίμνη Πλαστήρα.

Παρουσιάσεις μελετών αλλά και απλές αναφορές σε ευχάριστη εκφώνηση δημιούργησαν στο πέρας του τριήμερου σε όλους, εισηγητές και επιμορφωμένους, το αίσθημα της ικανοποίησης. Ελπίζουμε ότι και μέσω του γραπτού πια λόγου έκφρασης, μέσω του βιβλίου που έχει πια εκδοθεί να έχετε και σεις τα ίδια συναισθηματικά αποτελέσματα στην ανάγνωσή του και μετά.

Η επιτυχία δε της προσπάθειας αυτής θα είναι ασφαλώς εάν η μετάδοση αυτών των μικρόκοκκων γύρης σκορπίσει και παραπέρα και βοηθήσει έτσι στην ποικιλία των γνώσεων στον μαθητή ή στον ενήλικα και συνάμα στην σφαιρική και καλύτερη αντιμετώπιση προβλημάτων, βλ. περιβαλλοντικά προβλήματα...

Με ένα απόσπασμα από το βιβλίο *Τα Πωγωνιακά του Ι. Λαμπρίδη* και συγκεκριμένα στις σελίδες 62-63 επιχειρούμε μια προσέγγιση στην εποχή που βίωνονταν η φάση της μετεξέλιξης και η εισβολή της τεχνολογίας...

Δεν θυμάμαι πότε ήταν, θάταν κοντά στο 1928, μαθεύτηκε στο Δόλο πως στη Βοστίνα (Πωγωνιανή) κάποιος Στράτος που γύρισε από την Αμερική έφερε φάμπρικα που αλέθει τα γεννήματα. Όπως έλεγαν στο χωριό άλεθε φθηνότερα από τους μωλώναδες στους νερόμυλους, άλεθε γρήγορα, κοσκίνιζε το αλεύρι, χώριζε τα πίτουρα και όσες ήθελαν, έβγαζαν και άχνη αλεύρι για καλό ψωμί, πίτες και γλυκά. Ήταν ακόμα καθαρά και δεν εξαρτιώταν από την βροχή και το νερό του Λάκκου όπου γινόταν με το νερόμυλο. Τότε λέγαμε: άντε κατέβασε το ποτάμι νερό πάμε ν' αλέσουμε.

Κουβεντιάζονταν πολύ η φάμπρικα του Στράτου στο Δολό, γιατί, είχαμε και μωλώνα δικό μας, τον Μήτση Ζωΐδη ή Μήτση Μυλωνά όπως τον λέγανε και δεν θέλαμε να ξεκόψουμε. Όπως ήταν όμως φυσικό, άλλες από περιέργεια, άλλες για να πάνε και στο παζάρι της Βοστίνας κι άλλες με διάφορες δικαιολογίες, τελείωσε τ' αλεύρι, δεν έχει νερό ο μύλος, βρήκαν ευκαιρία να πάνε με ένα φόρτωμα γέννημα για άλεσμα στο μύλο του Στράτου. Περνούσαν από το Λάκκο ή το ξυλογιόφυρο και πήγαιναν στη Βοστίνα που ήταν μεγάλο χωριό και είχε και πολλά μαγαζιά. Εκεί στο μύλο του Στράτου, όπως έλεγαν, ουρά ο κόσμος για άλεσμα και γεμάτος γύρω ο τόπος από γομάρια και αλόγατα. Ερχόταν απ' όλα τα γύρω χώρια είτε είχαν μύλο είτε δεν είχαν.

Κάποια μέρα αποφασίσαμε και στο σπίτι να πάμε και μεις στην Βοστίνα για άλεσμα. Φορτώσαμε μ' ένα φόρτωμα σάρι τη φοράδα και ξεκινήσαμε. Εγώ πήγαινα στη Βοστίνα για πρώτη φορά. Μέχρι τότε άκουγα πως ήταν ένα μεγάλο χωριό με πολλά και μεγάλα μαγαζιά και πως γινόταν και παζάρι που πήγαινε πολύς κόσμος. Όπως φτάναμε στη Βοστίνα, βρήκαμε πρώτα ένα τούρκικο νεκροταφείο με μεγάλα πέτρινα και καλοφτιαγμένα μνήματα και τεκέ. Ήταν πολύ περιποιημένα με λουλούδια και είχαν και

φύλλακα. Ύστερα είδαμε το τζαμί με το μιναρέ κι ακούσαμε το χότζα από ψηλά να ψέλνει δυνατά. Μετά μπήκαμε στην αγορά. Τι μαγαζιά ήταν εκείνα που βρήκαμε! Γεμάτα με όλα τα καλά. Ντρεπόμασταν να κοιτάξουμε τόσα καλά και τόσα πολλά πράγματα που έβλεπαν τα μάτια μας.

Πήγαμε στο μύλο και κει βρήκαμε πολλές άλλες που είχαν έρθει από τα γύρω χωριά για αλέσουν και μολογούσαν για το νέο μύλο χωρίς νερό και πόσο γρήγορα και καθαρά άλεθε στο στάρι. Πήραμε σειρά και περιμέναμε. Ακούγονταν η φάμπρικα και η βοή που έκαναν οι μηχανές κι εκεί, άλλες φόρτωναν κι έφευγαν κι άλλες έρχονταν κι έπιαναν σειρά για άλεσμα.

Όσο νάρθει η σειρά μας άλλες έφερναν γύρω στα μαγαζιά κι άλλες έκαναν άλλες δουλειές, να πεταλώσουν τα γομάρια, να πάνε καμιά τσαλοκόπα στο σιδερά για τσελίκωμα. Εμείς πήγαμε στο σπίτι του παπά-θανάση του Σπυρόπουλου που είχαμε κουμπαριά, ο πατέρας μου είχε βαφτίσει το παιδί του το Λευτέρη. Εκεί βρήκαμε και άλλες γυναίκες τη Νικολαστράτενα με σεγγούνα, τη Μπουμπένα με φουστάνια, αυτή ήταν από το Αργυρόκαστρο δεν μιλούσε ελληνικά, Κιτσωνάτησας και άλλες. Όταν τελειώσαμε το άλεσμα στο μύλο, ο μυλωνάς κράτησε το ζάι, δεν θυμάμαι αν τον πληρώσαμε και με δραχμές, χωρίσαμε το αλεύρι από τα πίτουρα, φορτώσαμε και γυρίσαμε στο Δόλο...

Άλλοι έλεγαν πως το ψωμί τώρα δεν γίνεται καλό και νόστιμο όπως με το αλεύρι από το δικό μας μύλο του Μήτση Μυλωνά. Το σκεφτόμαστε και λίγο χωριανικά. Πώς να βλέπαμε τη φαμίλια του; Και πηγαίναμε. Γι' αυτό και κρατήθηκε όρθιος ο μύλος.

Πολλοί άλλοι έκλεισαν και έγιναν λιθοσουριές. Κι έμεινε όρθιος και μας έσωσε στην κατοχή και δούλευε μέχρι τελευταία...

ΥΔΡΟΚΙΝΗΣΗ

Η χρήση της ενέργειας που μπορεί να προσφέρει στον άνθρωπο, η κίνηση - ροή του νερού. Θεωρήθηκε ως πολύ σημαντικό βήμα στην εξέλιξη της τεχνολογίας.

Έχουμε έτσι, δεύτερη βάση μετατροπής, αξιοποίησης της πρωτογενής παραγωγής (σιτάρι, καλαμπόκι) όπως το άλεσμα (μύλος), η κατασκευή ενδυμάτων (μαντάνι), το πλύσιμο σκεπασμάτων, κλιμιών και άλλων (νεροτριβή), πριόνισμα ξύλων (νεροπρίονο), κατασκευή μπαρουτιού (μπαρουτόμυλος) κ.ά..

Ως την αρχή της χρήσης της ατμομηχανής, στα τέλη του 18ου αιώνα, η υδροενέργεια ήταν η μόνη φυσική πηγή εργαστηριακής παραγωγής μηχανικής ενέργειας, με εξαίρεση την αιολική. Στην ηπειρωτική και νησιωτική Ελλάδα λόγω της εδαφικής διαμόρφωσής και του αφθόνου τρεχούμενου νερού, η χρήση των νερόμυλων ήταν ιδιαίτερα διαδεδομένη. Οι νερόμυλοι ξεπερνούσαν τις 30.000 και μάλιστα πολλοί απ' αυτούς βρισκόταν σε απίθανα μέρη (ΚΠΕ ΜΑΚΡΥΝΙΤΣΑΣ 2009). Το 1913 υπήρχαν 6.000 νερόμυλοι από τους οποίους περίπου οι 4000 ήταν κατεστραμμένοι.

ΓΙΑΤΙ ΧΑΘΗΚΑΝ ΟΙ ΝΕΡΟΜΥΛΟΙ;

Με την χρήση του ατμού, του πετρελαίου και του ηλεκτρισμού, οι νερόμυλοι όπως οι ανεμόμυλοι σταδιακά παραμερίστηκαν και η τοπική παραγωγή μεταφέρθηκε στα βιομηχανικά συγκροτήματα των πόλεων. Γρήγορα το υδρόβιο περιβάλλον των νερόμυλων χωρίς την ανθρώπινη φροντίδα εξαφανίζει τα κτίσματα και μαζί τους τις ιστορίες, τα τραγούδια και τις παραδόσεις, ένα σημαντικό κεφάλαιο της ιστορίας και της τεχνολογίας για τους μύλους και τους μυλωνάδες.

Στην προσπάθεια επαναφοράς τους, σήμερα το κράτος συμβάλλει στη διατήρηση της ιστορικής μνήμης. Έτσι έχουμε αποκατάσταση και επαναλειτουργία νερόμυλων,

με χρηματοδοτήσεις με απαιτούμενο στοιχείο τον χαρακτηρισμό του κτιρίου έως παραδοσιακό ή διατηρητέο και την δυνατότητα ελεύθερης πρόσβασης – επίσκεψης από τον καθένα

ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΥΔΡΟΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ

Στην κατασκευή του νερόμυλου διακρίνουμε δύο χωριστά μέρη: 1) Την υποδομή για τη συγκέντρωση, αποθήκευση και διοχέτευση του νερού. Πρόκειται για υδατοφράχτες ή στέρνες ή υδράλαυκα που οδηγούν το νερό στην υδατόπτωση από ύψος 2,30 έως και 9.00 μ. σύμφωνα με μετρήσεις σε επιτόπιες έρευνες στην περιοχή μας (ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ). Από την έξοδό τους στους πυθμένες εκτινάσσεται το νερό με δύναμη προς τις οριζόντιες φτερωτές.

2) Την κατασκευή του μηχανισμού της υδροκίνησης που αποτελείται από το υπόγειο κινητικό τμήμα (φτερωτή, κατακόρυφος άξονας) και το ακριβώς από πάνω του αλεστικό τμήμα (δύο μυλόπετρες, η κάτω σταθερή, η επάνω κινητή, το κοφίни που περιέχει τον καρπό που προορίζεται για άλεσμα και την αλευροδόχο σκάφη).

ΤΑ ΚΥΡΙΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΝΕΡΟΜΥΛΟΥ: (Ανυδρος τόπος – site)

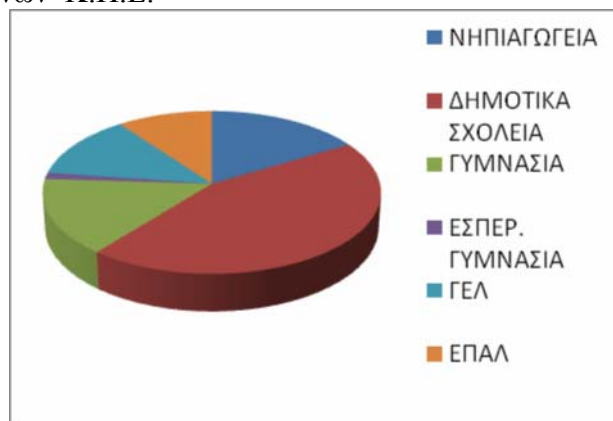
Το Μυλοβάγενο Το Μυλαύλακο (εισόδου) Το Σιφούνι Ο Σταυρός Ο Άξονας Η Φτερωτή Οι Μυλόπετρες Η Σκαφίδα Η Αλευροθήκη Το Μυλαύλακο(– εξόδου)

ΆΛΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΥΔΡΟΚΙΝΗΣΗΣ: Νεροτριβή, Μαντάι, Μπαρουτόμυλος, Νεροπρίονο...

ΑΠΟ ΤΗΝ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗ ΜΕΤΑΔΟΣΗ

Αν και νεοϊδρυθέν το Κ.Π.Ε Φιλιατών – Θεσπρωτίας με την ίδρυση του θεματικού δικτύου πανελληνίας εμβέλειας είχε πολλή καλή ανταπόκριση από εκπαιδευτικούς για ένταξη των σχολικών τους μονάδων στο δίκτυο αλλά και στην πορεία στην θέληση τους για ανταλλαγή υλικού και πληροφοριών.

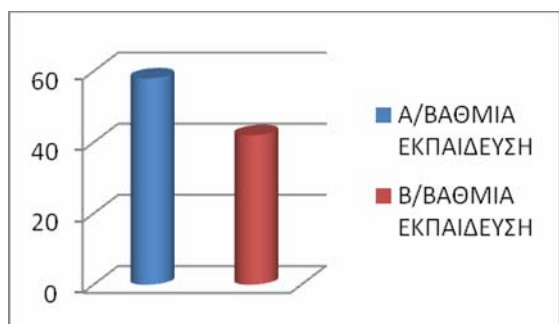
Η ανταπόκριση στην 1^η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος ήταν μεγάλη (σχήμα 1) φθάνοντας τον αριθμό των 79 αιτήσεων από σχολικές μονάδες (13 νηπιαγωγείων, 35 δημοτικών σχολείων, 12 γυμνασίων, 1 εσπερινό γυμνάσιο 10 γενικών λυκείων και 8 Επάλ) εφτά υπευθύνων σχολικών δραστηριοτήτων και δέκα (10) συνεργαζόμενων Κ.Π.Ε.

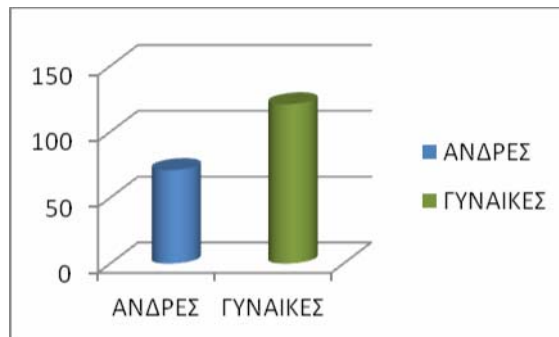
Σχήμα 1: Συμμετοχή σχολικών μονάδων

Ανάμεσα στις μονάδες που ανταποκρίθηκαν συμπεριλαμβάνονται 48 σχολεία της Α/θμιας και 31 της Β/θμιας.

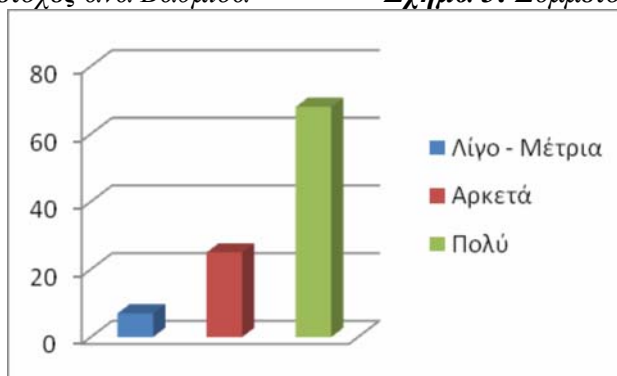
Ακολουθούν τα αποτελέσματα της επεξεργασίας των φύλλων αξιολόγησης προς εκπαιδευτικούς μετά από τέσσερις εκπαιδευτικές δραστηριότητες (3 σεμινάρια, 1 ημερίδα) σε σύνολο 196 συμμετεχόντων:

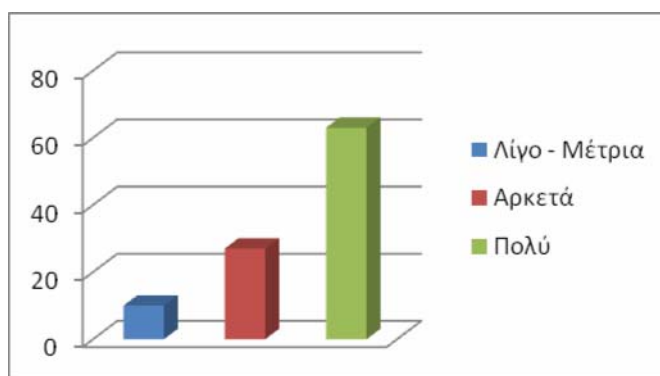
Σχήμα 2: Συμμετοχές ανά Βαθμίδα

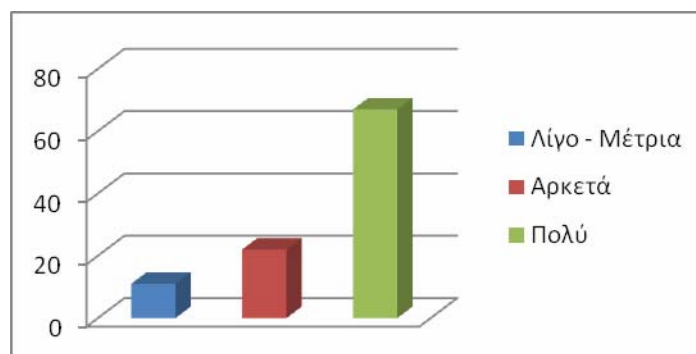
Σχήμα 3: Συμμετοχές ανά φύλο

Σχήμα 4: Κατανομή των απαντήσεων των εκπαιδευτικών στην ερώτηση «Οι εισηγήσεις ήταν ενδιαφέρουσες και με συνάφεια με το κεντρικό θέμα – τίτλο του σεμιναρίου»;

Σχήμα 5: Κατανομή των απαντήσεων των εκπαιδευτικών στην ερώτηση « Τα παιδιά δράσεων κάλυπταν πραγματικά τη βιωματική προσέγγιση του θέματος»;

Σχήμα 6: Κατανομή των απαντήσεων των εκπαιδευτικών στην ερώτηση «Το πρόγραμμά σας ικανοποίησε από εκπαιδευτική – περιβαλλοντική άποψη»;

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΤΕΛΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Επιδίωξη του κέντρου μας είναι η γνωριμία καταρχήν σε μεγάλη πληθυσμιακή εμβέλεια με τις παλαιές μορφές ενέργειας και την μετατροπή αυτής σε λύση αναγκών της καθημερινότητας, η ανάδειξη του πολιτιστικού – πολιτισμικού αποθέματος της περιοχής μας με απώτερο στόχο να ευαισθητοποιήσουμε, να βοηθήσουμε σε μια πιο θετική στάση - προστασία – των παλαιότερων κτισμάτων βλ. *ανθρωπογενές περιβάλλον* και την αρμονική τους σχέση με τη φύση.

Επειδή, όμως, ο ρόλος τους, οι τεχνολογικές λεπτομέρειες και οι κοινωνικές προεκτάσεις είναι σημαντικά στοιχεία για την ιστορία και τις ποικίλες πολιτιστικές εκφράσεις των τοπικών κοινωνιών, οφείλουν η πολιτεία και οι πολίτες να τα διασώσουν. Η σημασία των νερόμυλων για την ανάπτυξη περιοχών σίγουρα δεν είναι ίδια σε κάθε εποχή. Παλιότερα οι νερόμυλοι συνδέονταν άρρηκτα με την καθημερινή ζωή των οικισμών. Είναι βέβαιο ότι η ανάδειξη και προβολή των παραδοσιακών νερόμυλων μπορεί να αποτελέσει ένα σημαντικό πόλο έλξης των επισκεπτών που θέλουν να γνωρίσουν καλύτερα αυτή τη σημαντική πτυχή της πολιτισμικής μας κληρονομιάς.

Αυτό μπορεί να γίνει και είναι στο πλάνο λειτουργίας του κέντρου με:

- α) διοργάνωση ημερίδων και σεμιναρίων προς εκπαιδευτικούς αλλά και ενήλικες
- β) παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού
- γ) συνεργασία με άλλα εθνικά θεματικά δίκτυα με συναφές αντικείμενο,
- δ) συνέχιση κοινών δράσεων με δήμους της Περιφερειακής Ενότητας Θεσπρωτίας και την Περιφερειακή Διοίκηση Ηπείρου,
- ε) συνεργασία σε ευρωπαϊκό επίπεδο με κοινό θέμα μέσω προγραμμάτων ERASMUS RLUS.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ινστιτούτο των Ελληνικών Μύλων (Ι.τ.Ε.Μ.)

ΚΠΕ Μακρινίτσας Πηλίου, «Η Χρήση και Διαχείριση του νερού στην Προβιομηχανική Ελλάδα»

«Ελληνικοί Νερόμυλοι», Περιοδικό «7 ημέρες» Καθημερινή 15-10-2000

Νομικός Σ., Η υδροκίνηση στην προβιομηχανική Ελλάδα, ΕΤΒΑ, 1997

Λούκουσ Λ., Νερόμυλοι: μελέτη ιστορική και λαογραφική, Εκδοτικό Τυπογραφείο Πατρών, Πάτρα 1985.

Άνυδρος Τόπος http://minorland.blogspot.gr/2008/03/blogpost_8595.html στις 23-10-2012

Ο Νερόμυλος Γεωργίου στο Κούδιτσι. Πληροφορίες για τους υδρόμυλους στην Ελλάδα <http://sikam.wordpress.com/2010/02/18/%> στις 18-10-2012

7ο Γυμνάσιο Λάρισας Νερόμυλοι - Μυλωνάδες

<http://7gymilaris.lar.sch.gr/ergasies/KATASKEVES/files/neromyloi.htm>

στις 24-10-2012

Υδραλέτης...Σαμοθράκη

1875<http://tangelonias.blogspot.gr/2012/01/1875> στις 24-10-2012